

Ilona Németh v spolupráci s Oljou Triaškou Stefanovic, Cukru production a Mariánom Ravaszom: Archív, 2017 – 2018

Videá, fotoarchív, text, variabilné rozmery, majetok autorky

Archív predstavuje syntézu dlhodobého výskumu Ilony Németh zameraného na dejiny a postupné vytrácanie sa slovenského cukrovarníctva. Od 9. septembra 2017 do 14. marca 2018 umelkyňa so svojimi spolupracovníkmi dôsledne zmapovala a zarchivovala jednotlivé „miesta činu“ a ich individuálne naratívy. Táto viacdielna inštalácia mapuje pozostatky architektúry, od ikonických záberov továrenských veží cez púste polia a ošarpané konštrukcie až po buržoázne príbityky odzrkadľujúce niekdajšiu podnikateľskú kultúru. Zratáva účty kľúčových hráčov, načrtávajú ich rolu počas ostatnej transformácie, ktorá otriasla základmi výroby a obchodu s cukrom.

Ilona Németh v spolupráci s Cukru production: *Interview s Dušanom Janičkom – riaditeľom pre vonkajšie vzťahy spoločnosti Slovenské cukrovary, s. r. o., Sereď, AGRANA Group, 2017* Jednokanáľové farebné video so zvukom, 14:28 min., majetok autorky

Ilona Németh v spolupráci s Cukru production: *Pohronský Ruskov, 2018* Nemé jednokanáľové video, 3:15 min., majetok autorky

Ilona Németh EASTERN SUGAR

Hostia:
Jeremy Deller
Harun Farocki
Lonnie van Brummelen & Siebren de Haan

Kurátorka: Nina Vrbánová
Asistentka kurátorky: Krisztina Hunya
Esej: Maja & Reuben Fowkes
Fotoesej: Olja Triaška Stefanović
Architekti: PLURAL, Marián Ravasz
Video: Cukru production

OTVORENIE
12. apríl 2018 od 18:00 do 20:00 hod.

TRVANIE VÝSTAVY
13. apríl – 15. júl 2018

Foto: Pohľad do inštalácie v Kunsthalle Bratislava © Peter Gáll, 2018

Ilona Németh v spolupráci s Oljou Triaškou Stefanovic a Mariánom Ravaszom: *Archív, 2017 – 2018* 38 C-printov na hliníkových paneloch, variabilné rozmery, interaktívna inštalácia, text, 12 m x 2,60 m x 2,60 m, majetok autorky

Ilona Németh v spolupráci s Oljou Triaškou Stefanovic: *Archív (Sládkovičovo a Pohronský Ruskov), 2017 – 2018*, majetok autorky

Ilona Németh v spolupráci s Cukru production: *Interview s Christianom Laurcom – bývalým členom predstavenstva spoločnosti Eastern Sugar v rokoch 1993 – 2000, 2018* Jednokanáľové farebné video so zvukom, 16:20 min., majetok autorky

Ilona Németh: Výroba cukru, 2017 – 2018
Manufaktúra s 36 výrobnými stanicami, formy a nástroje na výrobu homolí, obalový materiál, zázemie pre pracovníkov*, majetok autorky
Prevádzkový čas:
Pon, Str – Pia: 12.00 – 19.00 hod.
Návštevníci si môžu na mieste vyskúšať výrobu cukrových homolí a domov si odnieť polovičné množstvo balených homolí, ktoré vyrobili.

OTVORENÉ
Pon: 12:00 – 19:00 hod.
Uto: zatvorené
Str: 13:00 – 20:00 hod.
Štv – Ned: 12:00 – 19:00 hod.

Vstup voľný

Mediálny partner: Bratislava Development, Cukru, Parádžika, Bratislava Development, RTV: Rádio Devín

Jeremy Deller: Mobilný terminál Motorola WT4000, 2013 (Dielo bude na výstave od 20. apríla 2018)
Plast a elektronika, 10 x 64 x 14 cm, majetok autora a The Modern Institute Glasgow

Jeremy Deller: Ahoj, dnes máš voľno (formulácia textovej správy zasielanej pracovníkovi s nulovým hodinovým kontraktom, prostredníctvom ktorej sa dozvedá, že v konkrétny deň nebude jeho práca potrebná), 2013 (Dielo bude na výstave od 20. apríla 2018)
Látkový transparent vyrobený Ed Hall, 240 x 180 cm, majetok umelca a The Modern Institute Glasgow

Jeremy Deller skúma industriálne dedičstvo Veľkej Británie, ktoré sa stáva súčasťou výstavy od 20. apríla, predstavuje juxtapozíciu kontroverzných aspektov súčasných pracovných podmienok a ambivalentného odkazu továrenskej práce v 19. storočí. Veľký čierny transparent visiaci zo stropu znevážujúco prirovnáva odvolanie práce ku dňu voľna; zrušenie práce je sformulované ako udelenie dodatočného voľna. Ruka figuríny má prenosný terminál Motorola WT 4000, jedno zo zariadení slúžiacich na sledovanie rýchlosti a efektivity zamestnancov v skladoch Amazonu. Evokovaním odborových transparentov a zobrazením zvyšujúcej sa automatizácie a dohľadu nad prácou spája Deller dve odlišné transformačné obdobia v histórii práce. Kým prebiehajúca globalizácia a spríležitostňovanie práce so sebou prinášajú nové výzvy, boj proti metódam vykorisťujúcim pracovnú silu pokračuje.

Harun Farocki: Pracovníci odchádzajúci z továrne v jedenástich desaťročiach, 2006
12-kanáľové videoinštalácia, 36 min. (slučka), ČB a farebné video so zvukom, ed. 5/5, majetok Harun Farocki Filmproduktion

Ilona Németh: Juhocukor, 2018
Originálna podlaha z továrne Juhocukru (neskôr: Eastern Sugar), Dunajská Streda, 90. roky 20. storočia, inštalácia, linoleum, majetok autorky

Foto: Pohľad do inštalácie v tranzitdisplay Praha © Jiří Thýn

Vybrané sekvencie na monitoroch:

- 1 Auguste a Louis Lumière: *La Sortie de l'usine Lumière à Lyon*, 1895, nemé
- 2 Gabriel Veyre: *Sortie de la Briquetterie Mefre et Bourgoin à Hanoi*, 1899, nemé
- 3 Z Moskovského národného filmového archívu: neznámy autor, pravdepodobne nakrútené v Moskve, 1912, nemé
- 4 David Wark Griffith: *Intolerance*, 1916, nemé
- 5 Fritz Lang: *Metropolis*, 1926, nemé
- 6 Charles Spencer Chaplin: *Modern Times*, 1926, nemé
- 7 Slátan Dudov: *Frauschicksale*, 1952, nemecky
- 8 Michelangelo Antonioni: *Il Deserto Rosso*, 1964, taliansky
- 9 Jacques Willemont: *La Reprise du travail aux usines Wonder*, 1968, francúzsky
- 10 Jean-Marie Straub a Danièle Huillet: *Trop tôt, trop tard*, 1981, francúzsky
- 11 Elkosta: *Durchfahrtsperre DSP*, 1987, nemecky
- 12 Lars von Trier: *Dancer in the Dark*, 2000, anglicky

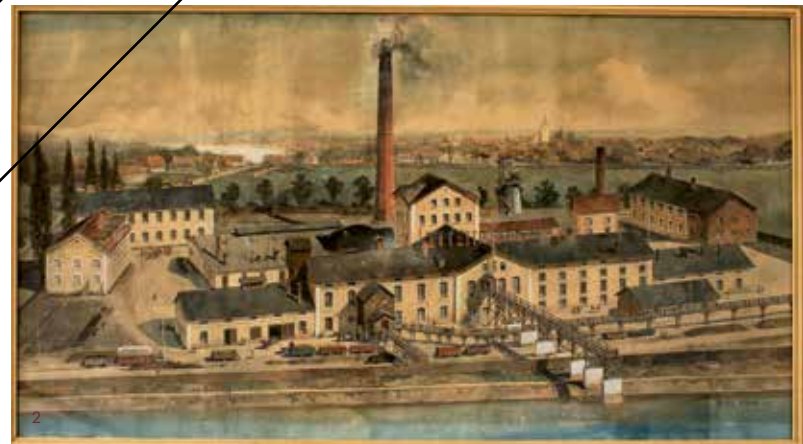
Lonnie van Brummelen & Siebren de Haan: Monument z cukru – ako uniknúť trhovým bariéram prostredníctvom umeleckých prostriedkov, 2007

16 mm videosej, 67 min., ČB a farebná, nemá, 1 blok cukru., majetok autorov
Začiatok premietania: Pon, Uto – Ned: 12.30, 14.30, 17.00, Str: 13.30, 15.30, 18.00 hod.

MÚZEUM CUKRU

Kurator: Miroslav Eliáš
Architekti: PLURAL

- 1 Skladník cukru v cukrovare Nitra, okolo 1970, archív Mestského múzeu Šurany
- 2 Erwin Pendl: Cukrovar Záhorská Ves, tlačena reprodukcia obrazu, prvá tretina 20. storočia, majetok obce Záhorská Ves
- 3 Robotníci v cukrovare Pohronský Ruskov, začiatok 20. storočia, archív Mestského múzeu Šurany

3

Harun Farocki patrí k najvytrvalejším analyzátorom práce z hľadiska koncepcie aj percepcie naprieč jej multiglobálnymi rozmermi. Prostredníctvom 12-kanáľovej videoinštalácie *Pracovníci odchádzajúci z továrne v jedenástich desaťročiach* (2006) nás autor pozýva na cestu filmovou históriou, pričom zdôrazňuje jej pôvodný motív – prvý film nakrútený bratmi Lumièrovcami *La sortie des usines Lumière*. Kým táto sekvencia zobrazuje pracovníkov továrne, ako kráčajú v ústrety radostnému voľnu, po niekoľkých desaťročiach továrne jednoducho vymizli z plátna. Farockeho slovami, „pokiaľ ide o sociálny konflikt, zasadenie do prostredia „pred továrňou“ je mimoriadne pozoruhodné; pokiaľ ide o súkromie filmových postáv, ktoré sa skutočne začína až po práci, továrne ustupuje do úzadia. Továrne – a celá táto práca – sú na okraji filmovej histórie.“ (Farocki, 2006) Odlišné kapitoly z dejín kinematografie, nasledujúce za sebou, umožňujú divákovi navyknúť si na panoramatický záber, ktorý ukazuje vývoj za ostatné desaťročia, a ktorý napokon vedie k vymiznutiu priemyselnej práce.

Výskumný projekt holandských umelcov **Lonnie van Brummelen & Siebren de Haan** vychádza z myšlienky preskúmania a napokon „dobehtnutia“ európskeho dotovaného obchodu s cukrom, pričom umelci súčasne odkrývajú jeho koloniálne dôsledky. V roku 2007 stále platili európske obchodné obmedzenia na dovoz cukru, ktoré mali chrániť miestnych výrobcov pred záplavou lacného tovaru. Po nákupe veľkého množstva cukru v Nigérii sa umelci rozhodli vytvoriť in-situ monument, ktorý je možné podľa zákona č. 9703 Jednotného obchodného zákonníka kategorizovať ako originálne umelecké dielo a doviezť do EÚ. Materiálnym výsledkom výskumu je 304 cukrových blokov, z ktorých polovica pochádza z Nigérie a druhá z Francúzska. V Kunsthalle Bratislava je vystavený blok cukru z Nigérie, ktorý v Monumente zosobňuje devastáciu a pomínelnosť prírody a krehkosť materiálu. 16 mm videosej zobrazuje prekážky, s ktorými sa umelci stretli, ako aj zistenia, ku ktorým na svojej ceste dospeli.

Ilona Németh v rámci výstavy **Eastern Sugar** iniciuje pilotnú realizáciu nateraz neexistujúcej inštitúcie **Múzea cukru**.

Pozýva **Mestské múzeum Šurany**, ktoré svoju zbierku špecializuje na históriu cukrovarníctva na Slovensku, aby sa zhostilo časti výstavného priestoru a vôbec po prvý krát prezentovalo svoje zameranie v ucelenej forme muzeálnej expozície.

Mestské múzeum Šurany už viac ako osem rokov zhromažďuje a dokumentuje zbierkové predmety k bývalému miestnemu cukrovare, ktorý bol jedným z najslávnejších v krajine. Od roku 2014 múzeum nadviazalo na predchádzajúcu vedecko-výskumnú činnosť a začalo sa zameriavať na dokumentáciu cukrovarníctva na Slovensku. Vzniku **Múzea cukru** dopomáha aj fakt, že šúriansky cukrovar bol najdlhšie fungujúcim slovenským cukrovarom, stála tu prvá rafinéria cukru v Uhorsku, a bol zároveň zodpovedný za školenie odborných pracovníkov, ktorí si svoje vedomosti následne priniesli do ďalších tovární.

Expozícia v Kunsthalle Bratislava pozostáva z viacerých prvkov vznikajúceho múzea, ktoré vychádzajú z rozsiahleho archívneho výskumu, vrátane zbierkových predmetov, historických malieb a foto-dokumentácie.

www.surany.sk

Kunsthalle Bratislava
Nám. SNP 12, 811 06 Bratislava
Slovenská republika
www.kunsthallebratislava.sk

Texty o autoroch: Krisztina Hunya *Edičné aktivity*: Katarína Trnovská *Grafický dizajn*: Eva Kašáková *Produkcia a inštalácia*: Magdaléna Fábryová, Marcel Malíš, GUTENART, Roman Bicek, Branislav Višpel, Andrej Remeník, Viktor Karel *Vzdelávacie programy*: Daniela Čarná, Lucia Kotvanová *Spríevodné programy*: Krisztina Hunya, Darina Šabová *Média / PR*: Marek Kuchár *Administrácia*: Jana Babušniaková

